

Kom i gang med arbeidet mot forsøpling i din virksomhet!

Vi har samlet oppgaver som kan hjelpe din virksomhet med å finne målrettede tiltak mot forsøpling.

Oppgavene kan for eksempel brukes i en intern workshop. Vi anbefaler å velge 3-4 oppgaver og sette av 1,5 timer.

Workshopen blir mest vellykket med ansatte fra ulike avdelinger til stede.

Hold Norge Rent kan også bistå med å ta dere gjennom workshopen. Ta kontakt med astrid@holdnorerent.no

Hva trenger du? (fysisk workshop)

1. Post-its og penner.
2. Utskrift av forsøplingslivsløpet.
3. Utskrift eller nedlasting av regnearket «Arbeidsark for workshop mot forsøpling»
4. Utskrift av plantegning av butikkområde, lagerplass, festivalområde, eventuelt annet fysisk anlegg/område som virksomheten disponerer (hvis det er aktuelt)

Oppvarming med runde rundt bordet: Hvem er forsøpleren her?

- Kommunen?
- Utsalgsstedene?
- Produsenten?
- De som har kasta i full søppelkasse?
Når er den i så fall for full?
- Måka?

Del 1: Årsaker til forsøpling

Hva er forsøpling?

Forsøpling er kort sagt enten avfall på feil plass eller ting som har havnet på avveie.

Det kan være alt fra fiskegarn på havbunnen til ispapir mellom sprinklene på en benk i parken. Det trenger ikke være ting som har blitt kastet med vilje, det kan også være mistet, glemt eller resultater av en ulykke.

Vi deler som regel forsøpling inn i gjenstander fra personlig forbruk (take-away, matemballasje, bomullspinner, sneip osv.) og fra næringslivsaktivitet (landbruksplast, fiskeriutstyr, byggemateriale osv.)

Tar vi ikke grep, vil søppellekkasjen fortsette å øke i det verdensøkonomien omsetter stadig mer og raskere, til skade for naturen og oss selv.

Oppgave 1: Tenk gjennom din virksomhets...

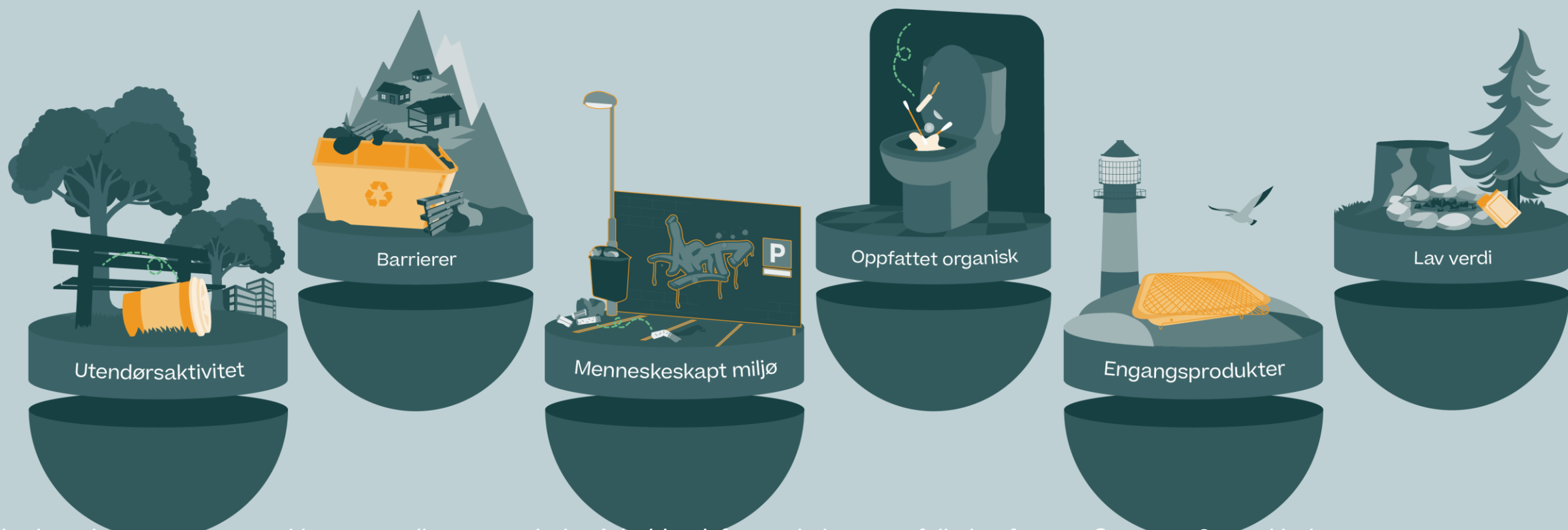
- ...bærekraftstrategi – finnes forsøpling her?
- ...ambisjoner for forebygging av forsøpling
- ...utfordringer med å inkludere arbeid mot forsøpling i virksomheten
- ...prioritet av forsøpling opp mot andre krav og hensyn

Her kan dere ta opp, ev. trykke opp vedlagte excelark «Arbeidsark for workshop» og fylle inn fanen «Oppgave 1» ved behov.

Oppgave 2: Forsøplingsrisiko

Hva slags forsøplingsrisiko finnes i virksomheten?

Alt har en risiko for å bli til forsøpling. Ved å gå gjennom fem faktorer, kan virksomheten identifisere hvilke produkter som har størst forsøplingsrisiko, og hva som kan redusere denne.

Her kan dere ta opp, ev. trykke opp vedlagte excelark «Arbeidsark for workshop» og fylle inn fanen «Oppgave 2» ved behov.

Risikofaktor: Utendørsaktivitet

Utendørsaktivitet

Eks. lagring av avfall ute

Transport og lagring av produkter og avfall ute øker risikoen for forsøpling.

- Hva slags utendørsaktivitet kan føre til forsøpling hos oss?

Risikofaktor: Engangsprodukter

Engangsprodukter
<i>Eks. pappkopp til kaffe</i>

Det er i det øyeblikket noe går fra å ha en funksjon til å bli avfall, og vi skal kvitte oss med det, at forsøplingsrisikoen er størst.

Derfor har engangsprodukter og –emballasje veldig høy forsøplingsrisiko.

- Hva slags engangsprodukter bruker vi i virksomheten?

Risikofaktor: Lav verdi

Lav verdi
<i>Eks. profileringsgaver til kunder</i>

Ting som er gratis, billig eller som fremstår som dårlig kvalitet og har lav status, passer vi ofte ikke så godt på, og da øker forsøplingsrisikoen.

- Hva slags produkter av lav verdi bruker vi?

Risikofaktor: Oppfattes som organisk

Oppfattet organisk

Eks. sigaretteneiper

Oppfatter vi ting som naturlige eller nedbrytbare tenker mange at det ikke er så farlig om det havner på bakken – det forsvinner jo uansett?

- Har vi produkter eller emballasje som kan oppfattes som organiske eller nedbrytbare?

Risikofaktor: Urbanisert miljø

Urbanisert miljø

Eks. parkeringsplass

Det er en høy barriere for å forsøple i naturen mens terskelen for å forsøple ofte er lavere i urbaniserte miljøer.

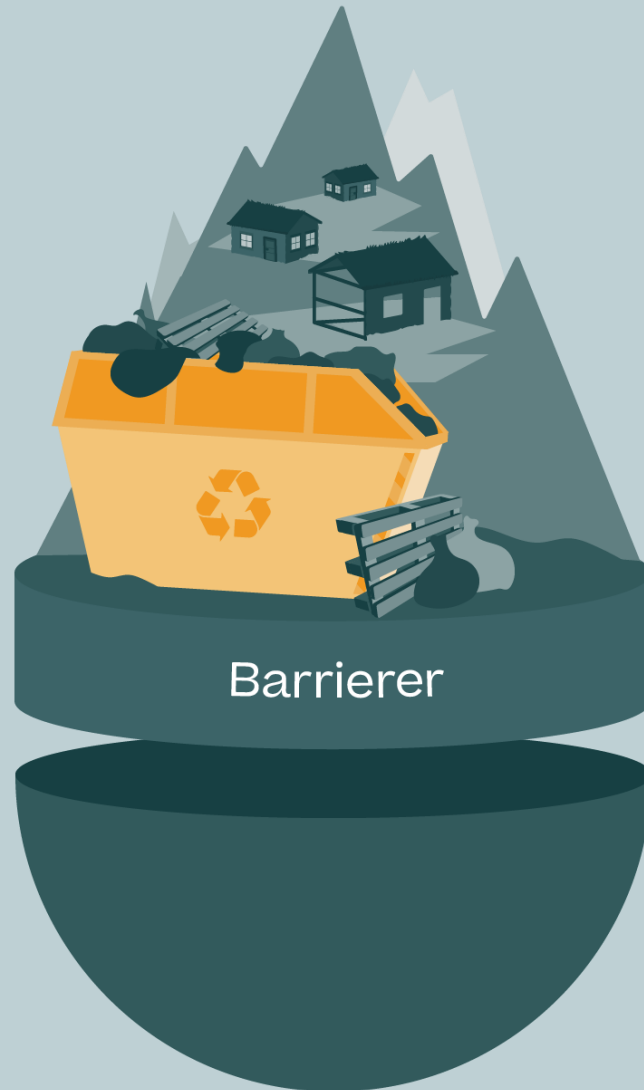
Er det skittent fra før, er sjansen for forsøpling enda større.

- Har vi slike områder som kan innby til forsøpling?

Risikofaktor: Barrierer

Barrierer

Eks. infrastruktur

Dette er en sekkekategori for andre risikofaktorer som ikke passer inn under de tidligere nevnte, slik som mangelfullt regelverk og oppfølging av dette, dårlig design av systemer og produkter, mangelfull avfallshåndtering m.m.

- Hvilke barrierer bidrar til forsøplingsrisiko i virksomheten?

Oppgave 3: Fyll inn årsaker i din virksomhet

Her kan dere ta opp, ev. trykke opp vedlagte excelark «Arbeidsark for workshop» og fylle inn ved behov.

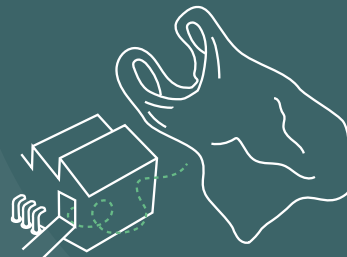

Design

- Slitasje
- Oppfattes som nedbrytbart
- Fliker og småbiter

Situasjoner

- Utendørsarrangementer
- Arbeidsplassen
- Under transport
- Friluft-, båt- og byliv
- Mangelfulle avfallssystemer

Handlinger

- Uhell og ulykker
- Lovlig og ulovlig dumping
- Bevisste og ubevisste vaner
- «Kaste feil» i do eller fulle søppelkasser, improvisere egne løsninger

Årsakskartet

Dette kartet hjelper oss å finne de underliggende årsakene til at et produkt ender som forsøpling. Hva slags årsaker kan finnes i din virksomhet?

Trender

- Antall produkter i omløp
- Økt konsum på farta og flere engangsprodukter
- Klimaendringer og ekstremvær

Del 2: Tiltak mot forsøpling

Oppgave 4: Hvor oppstår forsøpling fra din virksomhet?

Vi må samarbeide for å finne løsninger på forsøplingsproblemene, og vi må starte med oss selv.

1. Sett inn et produkt fra din virksomhet (kan også være en tjeneste eller opplevelse) i midten av figuren
2. Hvor/i hvilke situasjoner i produktets levetid kan det oppstå forsøpling?
3. Hvilke tiltak kan dere møte de ulike forsøplingsutfordringene med?

Tips! Unngå pekeleken, og fokuser på områder der din virksomhet har størst påvirkningskraft

Skriv ut forsøplingslivsløpet, og bruk post-its til å klistre på hjulet

Har du en butikk, festival, turistdestinasjon, et serveringssted eller et annet fysisk sted tilknyttet din virksomhet anbefaler vi å trykke opp en plantegning over det fysiske området og vurdere forsøplings situasjoner på området ved hjelp av forsøplingslivsløpet over.

Forsøplingslivsløpet

Inspirasjonspåfyll: Tips til gode løsninger

Produkt

- Færre engangsprodukter
- Mindre emballasje
- Unngå deler som løsner

Handling og holdning

- Flergangs/ombruk
- Avdekke og endre praksiser
- Påvirke vaner, rutiner handlingsmønstre og forventninger

Lover og regler (inkl. selvpålagte)

- Produsentansvar
- Samarbeid med andre aktører
- Forbud/påbud

Systemer

- Avfallshåndtering
- Rutiner
- Endre systemet rundt forbruker
- Produksjon og transport

Sjekkliste: Er dere på rett spor?

Er det mulig å sette inn tiltak nærmere kilden til forsøpling?

Vil endring i materiale virkelig føre til mindre forsøpling?

Er det mulig å minimere emballasje, men unngå dårlig kvalitet og smådeler (mindre plast betyr ikke nødvendigvis mindre forsøpling)?

Hvor høy er forsøplingsrisikoen?

- Utendørs?
- Engangs?
- (Oppfattet) verdi?
- Kan folk tro at det brytes ned i naturen?
- Hvor lett er det å lykkes med tiltaket?
- Hvordan prioriterer dere forsøpling opp mot eksempelvis klima og miljø, konkurranse eller lønnsomhet?

Husk: Kildesortering er bra, men det er ikke et tiltak mot forsøpling?

Neste steg

Bruk resultatene av denne workshopen til å lage en handlingsplan mot forsøpling.

I denne kan dere formulere potensielle årsaker til forsøpling, hvor i verdikjeden disse oppstår, og hvilke tiltak dere ønsker å prioritere for å minske forsøplingsrisiko.

Prioriter tiltakene!

Når dere er enige, kan resultatet integreres i virksomhetens bærekraftsstrategi, og dere kan sette i gang med tiltak.

Dette fylles ev. inn i kolonne D i fanen Oppgave 4 i Arbeidsark for workshop mot forsøpling.

Gratulerer! Dere er i gang og viser initiativ mot forsøpling, og vi applauderer dere for det.

Hva skjer nå?

Integrer forsøplingsarbeidet i bærekraftsarbeidet!

Ta kontakt med astrid@holdnorerent.no for mer informasjon, tips og mulighet for samarbeid mot forsøpling.

Vi kan også komme til dere og holde workshopen sammen med dere.